

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Μερικὴ Ἠθικὴ.

Η μερικὴ Ἠθικὴ θεωρεῖ ἰδιαιτέρως τὰ διάφορα καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ καθήκοντα ταῦτα εἶναι, ὅσα ὀφείλει νὰ ἐκπληροῖ εἰς Θεόν, εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τούτων θεωρεῖται ἡ ἀρετὴ, καὶ ἡ ἀθέτησις αὐτῶν λέγεται κακία, φανερόν, ὅτι εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἀναφέρεται καὶ ἡ θεωρία τῶν διαφόρων ἀρετῶν, καὶ κακιῶν. Πρὸς τούτοις ἡ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι διπλῇ· ἡ μὲν φυσικὴ, καθόσον θεωρεῖται ἐξηρητημένος ἀπὸ μόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν φυσικῶν αὐτοῦ νόμων· ἡ δὲ πολιτικὴ, καθόσον συζῇ μὲ ἀνθρώπους κατὰ συνθήκας καὶ νόμους ῥητοὺς καὶ ἐγγράφους· πρέπει λοιπὸν, καθόσον ἀνήκει εἰς πὸ ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου, νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ περὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου καὶ περὶ τοῦ πολιτικοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῶν εἰς Θεὸν καθήκοντων τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅταν λέγωμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει καθήκοντα εἰς Θεόν, ὑποθέτομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ γνωστὴν καὶ ὁμολογουμένην τὴν ὑπαρξιν τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ ὁμως ὁ ἄνθρωπος εἶναι λογικὸς, καὶ διὰ τοῦ λογικοῦ δύναται νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, συμπεραίνεται ἀναντιρρήτως, ὅτι τὸ ὑψηλότερον καθήκον τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ πιστεύῃ, ὅτι ὑπάρχει εἰς Θεός, Ὦν ὑπέρτατον, ἄκτιστον, ἄπειρον, τέλειον, ἀφ' ἑαυτοῦ ὑπάρχον, δημιουργὸν καὶ συντηρητικὸν πάντων τῶν κτισμάτων. Καὶ διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τοῦ λογικοῦ δυνάμεθα τῶντι νὰ γνωρίσωμεν καὶ νὰ πεισθῶμεν, ὅτι ὑπάρχει τοιοῦτον Ὦν ὅθεν ἕκαστος δύναται νὰ κάμῃ ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἐννοήσῃ τὰς ἀκολούθους τρεῖς ἰσχυροτάτας ἀποδείξεις.

Α'. Ἐγὼ ὑπάρχω, διότι σκέπτομαι, καὶ ἔχω ἀναντιρρήτον βεβαιότητα τούτου διὰ τῆς συνειδήσεως· ἐνῶ δὲ σκέπτομαι, συναισθάνομαι, ὅτι ὑπάρχει τι ἐν ἐμοί, δι' οὗ σκέπτομαι· ἀλλ' ἐγὼ βεβαίως δὲν ἔδω-